

Vztah! Vydržet nebo odejít?

Manželství, rozvod, nový sňatek

Pavel Černý

ABSTRACT

Smysl a náplň manželství. Je rozvod možný a za jakých podmínek? Stojí za to o manželství zápasit? Kdy je možný nový sňatek?

Vztah! Vydržet nebo odejít?

Úvod:

Téma manželství a rodiny je mi něčím velmi vzácným. Dříve než teologii jsem začal studovat na přírodovědecké fakultě univerzity Karlovy biologii. Buňka mě fascinovala! Co je všechno v buňce a jak je možné, že buňka může žít a že se dokonce dokáže reprodukovat? Buňka je tvořena živou hmotou protoplasmou. Uvnitř buňky, často někde uprostřed, je jádro a v něm jadérko. To je obklopeno buněčnou hmotou – cytoplasmou. Dále v buňce můžeme pozorovat např. vakuoly, plastidy a mitochondrie. Je to úplná laboratoř, ale přitom je to živá hmota. V jádru se ukrývají chromatinové struktury a v nich chromosomy jako nositelé informací. Jedno je ale jisté: Aby buňka mohla žít, tak cytoplasma i jádro jsou ve stálém a intenzivním metabolickém vztahu.¹ Existuje tam úžasná a organizovaná souhra. To není náhoda, někdo tam plán a informace pro život a reprodukci vložil. V buňce stále probíhá asimilace a disimilace. Buňky vstřebávají látky, proměňují je a zase navenek jiné látky vydávají. **Tento neustálý proces je výrazem života.** Zatím ho nelze ničím nahradit.

Rodina je takovou živou buňkou společnosti. Jestli má fungovat a žít, tak musí mít své jádro, musí mít určitá pravidla, informace, musí mít plán, musí přijímat – asimilovat a musí také vydávat – disimilovat.

T. G. Masaryk podtrhoval: **Jaké jsou rodiny, takový je stát.**

1. Reflexe významu rodiny pro stát a společnost:

Rodina je základní stavební jednotkou společnosti, v níž dochází k přípravě lidského jedince na život v širším společenském celku a k uskutečňování většiny základních potřeb člověka. Ve výkonu svých funkcí (biologicko-reprodukční, socializační, ekonomické, emocionální aj.) **není role rodiny plně**

¹ SEKLA, B.: *Obecná biologie*. díl I., SZN, Praha 1962, s. 85-127.

nahraditelná žádným jiným subjektem, ani co do formy, ani co do naplnění účelu těchto funkcí.

Pokusy totalitního státu převzít některé přirozené funkce rodiny měly v minulosti velmi negativní důsledky ve výchově dětí, na stabilitu rodinného života, ale také na mezigenerační předávání základních mravních principů. Tato zkušenost je přesvědčivým svědectvím o tom, že právě **nenahraditelné funkce rodiny jsou předpokladem existence každé formy státu, a jejich ohrožení či likvidace vede k mravní a posléze i k materiální destabilizaci celé společnosti.** (přibývá lidí neschopných pracovat, závislých na alkoholu, drogách, gamblerství a to vše často ve spojení se zločinem).

- Stát založený na demokracii, právním řádu, respektu vůči lidským právům a lidské důstojnosti, musí zahrnout ochranu rodiny, rodičovství a manželství mezi základní priority své působnosti.
- Rodina je modelem společnosti. Nelze budovat zdravou společnost a pomíjet manželství.
- Manželství nemá alternativu a to nejen z křesťanského hlediska, ale také z hlediska odborného. **Výzkumy, které u nás provedli Ludmila Trapková a Vladislav Chvála²** potvrdily, že o děti nemůže plnohodnotně pečovat jeden rodič či pár stejného pohlaví. Úloha otce a matky je nezastupitelná vzhledem k různým fázím vývoje osobností chlapců a děvčat.
- Rozvod nebývá řešením manželské krize. **Ten, kdo má děti, tak zůstává nadosmrti otcem a matkou.**

2. Řád křesťanského manželství a rodiny. Ef 5,15-6,9 (domácí řády, tzv. Haustafly: Ko 3,18-4,1; 1Pt 3,1-9)

- ❖ V manželství má být poddanost, vztahy obětující se lásky; vždyť jde o odlesk vztahu Krista a církve. Objevujeme se

² TRAPKOVÁ, L. a CHVÁLA, V.: Rodinná terapie psychosomatických poruch. Portál, Praha 2004, např. s. 124-125.

tam i ochrana třetích osob (nepopouzet děti k hněvu, nedráždit je).

- ❖ Poddanost jedněch druhým, sloužit si vzájemně.
- ❖ Zásada vzájemné úcty. Komunikovat spolu. Povzbuzovat se.

V zápase o manželství a rodinu nejde jen o zachování starých lidských společenských institucí. Zde jde vůbec o zachování lidstva.

Žijeme pod hrozbou válečných konfliktů, mnozí vnímáme hrozbu ekologického zdevastování planety. Vnímáme rozvrat hodnot, morální otřesy společnosti.

Málo si přitom uvědomujeme plíživé nebezpečí rozvratu a rozkladu společnosti likvidací manželství a rodiny.

3. Manželství, problematika rozvodu a nový sňatek

Ve všech společnostech je manželství považováno za regulovanou lidskou instituci. Podle Písma to není jen lidské ustanovení. Křesťanské učení o manželství začíná radostným tvrzením, že manželství je Boží myšlenkou a ne naší. Manželství bylo ustanoveno ještě před pádem. Kristus potvrdil slova o manželství a sám se zúčastnil svatby v Káni Galilejské a patrně i jinde. Svatba je v Bibli také symbolem mystické jednoty mezi Kristem a církví.

Ačkoli jsou někteří lidé povoláni ke svobodnému stavu (Mt 19,11n; 1K 7,7) a manželství nebude existovat po vzkříšení v nebi (Mk 12,25), nyní má být manželství ctěno (má být v úctě - Žd 13,4) a ti, kteří zakazují manželství, jsou falešnými učiteli, svedenými démonskými naukami (1Tm 4,1nn).

1. Smysl a důvod manželství

Klasická teologie jmenuje tři důvody, proč Bůh ustanovil manželství (podle Gn 1 a 2).

- 1) *"Plodte se a množte se a naplňte zemi"*. Obvykle je toto slovo připomínáno společně s posláním výchovy dětí v lásce a s kázní.
- 2) *"Není dobře člověku samotnému. Učiním mu pomoc jemu rovnou"* (Gn 2,18). Do popředí zde vystupuje vzájemné společenství, vzájemná pomoc, vzájemné povzbuzování. Manželství má být místem opory a radosti jednoho z druhého a někteří také připomínají manželství jako místo uzdravení zranění z dětství láskou. Manželství má být také místo povzbuzování, aby každý co nejvíce rozvinul svá obdarování a rostl k dospělosti.
- 3) Manželství má být také místem vzájemné sebedávající lásky, která nalézá své přirozené vyjádření v sexuální jednotě a v tom, co nazývá Gn 2,24 *"jedním tělem"*.

Všechny tyto tři důvody byly pádem ještě zesíleny, protože ve světě je mnoho zneužití dětí, zranění a pokušení k nemorálnosti.

2. Změny v postojích

Rozvod se stává normální záležitostí. Často je dokonce vychvalován jako samozřejmá a potřebná záležitost. Bývá podtrhováno, že člověk potřebuje v životě změny a nové zkušenosti. V některých zemích se za posledních 50 let počet rozvodů zvedl o 700 %. Podle průzkumů provedených ve Spojených státech a v Kanadě, jsou děti a mládež z rodin, kde došlo k rozvodu, mnohem náchylnější k předmanželskému sexu, k užívání alkoholu, tabáku a drog. Myslím, že jako církve stále ještě dost ve své službě nereagujeme na emocionální traumata dětí a mladých lidí, kteří doma prožili rozvod a všechno to, co takovému rozdělení rodiny předcházelo (odmítnutí, osamělost, zhoršení prospěchu ve škole atd.)

V době **Aurelia Augustina** bylo v církvi cizoložství považováno za jediný možný důvod k rozdělení, ale to ještě neznamenal rozvod a už vůbec ne nový sňatek. Tak to potvrdil 11. synod v Kartágu roku 407. To ale neznamenal, že by tento církevní pohled hned ovlivnil civilní právo. K tomu docházelo až postupně. Roku 1164 se v „Sentencích“ **Petra Lombarda** objevuje jasné

vymezení sedmi svátostí a jedna z nich je svátost manželství. V roce 1564 známý **Tridentský koncil** postavil nerozlučitelnost manželství jako jedno dogma. Podle 14. jednání a 5. kánonu každý, kdo by řekl, že svazek manželský může být rozváznán kvůli herezi, ublížení, nebo úmyslnému opuštění – má být anatemizován – proklet a vyobcován z církve.

Martin Luther prohlásil, že manželství je světská záležitost, spíše než svátost. Rozvod umožnil v případě cizoložství a úmyslného opuštění. **Martin Bucer** ve Štrasburku byl ochoten rozšířit důvod pro rozvod o krutost a odmítání manželské povinnosti. Luther, Kalvín a další reformátoři protestovali proti církevní praxi, která umožňovala rozvod bohatým, kteří si vymohli u církevního soudu dispens – zvláštní povolení k rozvodu. Pokud jde o civilní soudy, tak např. v Anglii byl rozvod povolen až v roce 1857. Před tím bylo možné pouze rozdělení manželů od lože a stolu a to opět z důvodů cizoložství a krutosti. Dnes se rozvádí nejvíce lidí sekulárních. Ti, kteří chodí měsíčně alespoň 2x až 3x do církve se rozvádějí 3x méně.

Počet rozvodů je ale vyšší u protestantů, než u katolíků, a ještě nižší mezi Židy než mezi katolíky. Situace se ale horší i u katolíků. Např. v USA bylo v roce 1968 zrušeno 338 manželství (to není rozvod, to je prohlášení manželství za neplatné). V roce 1970 začala katolická církev uznávat psychologické problémy jako základ k dispensi. To mělo za následek nárůst rozvodů o 8000 %. V roce 1978 už 27 tisíc manželství bylo prohlášeno za neplatná. V současné době je v USA asi 8 milionů katolíků rozvedených civilním soudem, kteří se nemohou znovu ženit a vdávat, pokud nebude jejich původní manželství prohlášeno za neplatné (nemohou např. chodit k eucharistii).

Podle dnešních statistik se v České republice v některých oblastech rozvádí každé druhé manželství (Praha, Ostravsko, Severní Čechy). A co ta druhá polovina? Kolik tam je krásných a věrných manželství? Nedivme se, že se dnes mnoha lidem do manželství nechce a že raději zkoušejí všelijaké jiné formy soužití.

Je realitou, že mnoha manželství, která začínají v lásce, končí v nenávistných ruinách. Manželský rozvrat je vždy tragédií. Často osobní ambice a touha po uplatnění neberou ohledy na partnera a na děti. Určitou roli sehrává ekonomická nezávislost partnerů, pro kterou v dřívějších dobách některá manželství přetrvávala.

3. Manželství v Bibli

Definice manželství je v Gn 2,24: *Proto opustí muž svého otce i matku a přilne ke své ženě a stanou se jedním tělem.* Tímto

slovem z knihy Genesis Pán Ježíš začíná, když je žádán, aby podal možné důvody pro rozvod (Mt 19,4-5). Má se uskutečnit opuštění a přilnutí. To je stvořitelský řád. Původní vztah dítě - rodič je nahrazen vztahem muž - žena. Jsou zde určité podobnosti (početí, narození a péče) a v druhém vztahu sexuální život. Děti vstupují do sociální jednotky, zatímco manželé takovou jednotku vytvářejí. Je ale možné povědět, že výraz "jedno tělo" je hlubší a tajemnější, než vyjádření vztahu dítě - rodič. Manželství je v Bibli také obrazem pro vztah Hospodina a Izraele a pro vztah Mesiáše a církve.

4. Starý zákon o rozvodu

Dt 24,1-4 je textem o lístku rozloučení.

1 Když si muž vezme ženu a ožení se s ní, ona však u něho nenalezne přízeň, neboť na ní shledal něco odporného, napíše jí rozlukový list, dá jí ho do rukou a vykáže ji ze svého domu.

2 Ona vyjde z jeho domu, odejde a vdá se za jiného muže.

3 Ale ten druhý muž k ní také pojme nenávisť, napíše jí rozlukový list, dá jí ho do rukou a vykáže ji ze svého domu. Anebo ten druhý muž, který si ji vzal za ženu, zemře.

4 Tu její první manžel, který ji vykázal, si ji znovu za ženu vzít nemůže, když byla poskvrněna, neboť by to před Hospodinem byla ohavnost. Neuvalíš hřích na zemi, kterou ti Hospodin, tvůj Bůh, dává do dědictví.

Žena, která dostala lístek rozloučení, se mohla znovu vdát. Všechny zákoníky starověku umožňovaly nové manželství ztroskotaného muže, nebo ztroskotané ženy. Co to znamená, že muž na ženě neshledá přízeň a shledal u ní něco odporného? Výraz „*ervath dabar*“ je předmětem mnoha diskusí. Už rabíni se rozcházel při jeho interpretaci. Konzervativní Šamaj chápal výraz „shledat něco odporného“ jako něco neslušného, nemravného, drzého. Liberální Hillel to chápal jako něco, čím se žena znelíbila svému manželovi (např. i tím triviálním připálením jídla). „Něco odporného“ nemůže znamenat cizoložství, protože za tento přestupek byl trest smrti

- ukamenování - a ne rozvod. Pravděpodobné je, že se jednalo o nějaký hřích v sexuální oblasti. Je možné, že se jednalo o vyzývavé chování na veřejnosti ve vztahu k jiným mužům.

U proroka Malachiáše čteme slovo: (2,15b-16a) „*Střežte svého ducha, nikdo ať se nezachová věrolomně k ženě svého mládí. 16 Každý ať nenávidí rozvod, praví Hospodin,...*“

5. Učení Ježíšovo

Instrukce Pána Ježíše ve věci manželství a rozvodu byla dána jako odpověď na otázku farizeů. Marek 10,2 říká, že tato otázka byla položena, aby vyzkoušeli Ježíše: „*Tu přišli farizeové a zkoušeli ho: ptali se ho, je-li muži dovoleno propustit manželku.*“ Mt 19,3 ukazuje tuto otázku ještě v širším kontextu: „*Je dovoleno propustit manželku z jakékoli příčiny?*“ Možná, že v pozadí byl rozchod Herodiady, která opustila svého manžela Filipa, aby si vzala Heroda Antipu. Když Jan Křtitel prohlásil tuto věc za nezákonnou, byl vsazen do vězení (Mk 16,17nn). Také to mohly být ozvěny na známé diskuse rabínů Šamaje a Hillela. Pán Ježíš možná na tyto diskuse a obecné názory reaguje už v Kázání na hoře, kdy uvádí ve svých šesti antitezích formulaci: „*Slyšeli jste, že bylo říkáno (tradice), ale já vám pravím....*“ Ukazuje, že bylo tenkrát v Izraeli špatně interpretováno místo o lístku rozloučení z Dt 24.

➤ Stálost manželství

Pán Ježíš vyučoval a posiloval stálost manželství. Odkazuje na Gn 1 a 2 a připomíná, že sexualita je Božím darem a že lidské manželství je Božím zřízením. Ježíš to shrnuje tvrzením, že už nejsou dva, ale jedno tělo. Proto, co Bůh spojil, člověk nerozlučuj (jde o spojení jhem). **Manželství není jen lidskou smlouvou, ale je Božím jhem.** Otázka manželství není pak jen „mám tě rád“ a „teď už tě rád nemám“. Manželství je podle Boží vůle a Božího slova nerozlučitelný svazek „jedno tělo“. Rozvod z tohoto pohledu je chirurgickým zákrokem, který násilně oddělí to, co je jedním tělem.

➤ Tvrdość lidského srdce

Pán Ježíš prohlásil, že Mojžíšovo dovolení rozvodu bylo dobovým řešením lidského hříchu. Bylo to pro tvrdość lidského srdce. Ale tak to nebylo od počátku. Mojžíšovo řešení lidského hříchu a jeho důsledků, nebylo Božím povolením rozvodu. Opatření, které Bůh ve svém milosrdenství dovolil, aby omezil důsledky lidského hříchu, **nemůže být interpretováno jako povolení hřešit.**

➤ Hodnocení nového manželství

Ježíš nazývá nové manželství po rozvodu cizoložstvím. Mt 19,9 - muž, který se rozvádí se ženou a pak se znovu žení, tak vlastně cizoloží a jeho bývalá žena, když se vdá, tak také. Kdo se žení, či vdává s rozvedeným člověkem, tak cizoloží. Jestliže je zde rozvod a nové manželství bez Božího dovolení, tak každé nové sjednocení, které potom následuje, je nezákonné a je cizoložstvím.

➤ Ježíšovo učení o možnosti rozvodu

Mt 5,31-32 Také bylo řečeno: *‘Kdo propustí svou manželku, ať jí dá rozlukový lístek!’ 32 Já však vám pravím, že každý, kdo propouští svou manželku mimo případ smilstva, uvádí ji do cizoložství; a kdo by se s propuštěnou ženou oženil, cizoloží.“*

Ježíš dovolil rozvod a nový sňatek na základě nemorálnosti (*parektos logou porneias*). Je známo, že Mt 5,32 a 19,9 obsahují důvod, který vymezuje jednu kategorii rozvodu a nového manželství, které nejsou cizoložstvím.

Slovo „*porneia*“ znamená určitou sexuální nemorálnost. *Porneia* byla ve své době slovem pro sexuální nevěrnost a zahrnovala každý druh nezákonného pohlavního styku, jistě včetně homosexuálního (Lv 18,22; Ř 1,26-28; 1K 6,9), incestu (Pavel používá v tomto významu *porneia* v 1K 5,1 a k označení styku s prostitutkou (1K 6,13-16), mohli bychom tam zařadit pedofilii a další formy různých deviací.

Původním významem, jak se někteří domnívají (Donald Shaner), bylo ale cizoložství, opakované a bez lítosti a pokání.

Porneia znamená fyzickou sexuální nemorálnost; důvodem, proč ji Pán Ježíš učinil jediným možným základem pro rozvod, muselo být to, že **napadala princip „jednoho těla“, který je zásadní a biblicky definovaný.**³

Rozvod za tuto nemorálnost je možný, ale ne povinný. Ježíš neučí, že nevinná strana se musí rozvést s nevěrným manželským partnerem. On nedoporučuje rozvod ani z těchto důvodů nevěry. Naopak jeho důraz vede ke stálosti manželství podle Božího cíle. Důvodem uvedení výjimky (porneia) bylo vyjasnění, že jediná možností nového manželství po rozvodu, která není cizoložstvím, je otevřena osobě, jejíž partner byl sexuálně nevěrný. Pán Ježíš nechtěl povzbudit k rozvodu, ale spíše zakázat ho ze všech ostatních důvodů. Nesmíme se zabývat příliš výjimkou, abychom nezlehčili to ostatní.

Pán Ježíš byl v praxi rozvodu přísnější, než zákoníci. Podle prof. James B. Hurley:⁴ Učedníci byli překvapeni Ježíšovým učením. Byl přísnější než rabíni. Odmítal rozvod ze všech důvodů, které byly uváděny ve spojení s Dt 24,1. Dovolil rozvod pouze pro sexuální znásilnění manželského svazku, které by podle SZ zasloužilo trest smrti.

Podle Ježíše pouze sexuální vztah (cizoložství, znásilňování, praktikovaná homosexualita, incest, bestialita, styk se zvířaty, zneužívání dětí) opatřují důvod k omezení, případně k ukončení manželství.

Co znamenalo, že propuštěná bez důvodu smilstva je „uváděna do cizoložství“ a ten, kdo si takovou bere je také uváděn do cizoložství? Původní termín (moicheuthenai) znamená stigmatizovat (označit) jako cizoložnou. Jakoby na sobě měla stigma – znamení cizoložství.

6. Pavlovské privilegium

1K 7,10-16 Těm, kteří žijí v manželství, přikazuji - ne já, ale Pán - aby žena od muže neodcházela. 11 A když už odejde, ať

³ STOTT, J.: *Involvement: Social and Sexual Relationships in the modern World*. Chap. 6. The Biblical Teaching on Divorce, s. 170.

⁴ HURLEY, J. B.: *Man and Woman in Biblical Perspective*. Zondervan 1981, s. 102.

zůstane neprovdána nebo se s mužem smíří; a muž ať ženu neopouští. 12 Ostatním pravím já, a ne už Pán: Má-li někdo z bratří ženu nevěřící a ona je ochotna s ním zůstat, ať ji neopouští. 13 A má-li žena muže nevěřícího a on je ochoten s ní zůstat, ať ho neopouští. 14 Nevěřící muž je totiž posvěcen manželstvím s věřící ženou a nevěřící žena manželstvím s věřícím mužem, jinak by vaše děti byly nečisté; jsou však přece svaté! 15 Chce-li nevěřící odejít, ať odejde. Věřící nejsou v takových případech vázáni. Bůh nás povolal k pokoji. 16 Víš snad, ženo, zda se ti podaří přivést muže ke spáse? Víš snad, muži, zda se ti podaří přivést ženu ke spáse?

- 1) 1K 7,10-16 obsahuje autoritativní apoštolskou instrukci. Pozor! Když čteme u Pavla: "*Pán říká*" a "*já říkám*", tak to neznamena menší autoritu a méně závazné slovo. Je to jen označení toho, co řekl Pán Ježíš a co bylo řečeno skrze apoštola. Celé Písmo je inspirované, je slovem Božím a zároveň slovem lidským. Apoštol Pavel zde reprezentuje základ apoštolský a prorocký!
- 2) Pavel potvrzuje Ježíšův zákaz rozvodu v Ř 7,1-3. Žena i muž jsou vázáni až do smrti partnera. Jestliže se žena oddělí, odloučí (*choridzó*), pak musí zůstat neprovdána, nebo čekat na smíření se svým mužem. Spíše je zde naznačována situace, kdy manžel nebyl sexuálně nevěrný a manželka nemá tedy svobodu se s ním rozvést. Jsou zde blíže nespecifikované důvody k oddělení. Pavel podtrhuje, že v tomto případě žena nemá svobodu k novému manželství. Její křesťanské povolání nyní je buď zůstat sama, nebo se smířit s manželem.
- 3) Pavel umožňuje rozvod, když věřící byl opuštěn nevěřícím partnerem.
 - vdané (10-11) nemají se rozcházet se svými muži a když už se to stane, pak mají zůstat neprovdané. Cílem je přece smíření a obnova manželství. V 10. a 12. verši je určitým problémem význam slova „odejít“ – v řečtině *choristhenai*. V Septuagintě je tento výraz užíván pro oddělení místem. Ale z řeckých papyrů je zjištěno, že toto slovo je užíváno skutečně jako technický termín pro rozvod. Podobně Ježíšovo slovo v Mt 19,6 „...co Bůh spojil, člověk nerozlučuje!“ užívají pro rozloučení také sloveso *choridzo* a

jde zde zřetelně o souvislost s manželstvím. V 11. v. je také slovo opustit (*afiemi*), které jasně znamená rozvod. Apoštol Pavel, který mnoho cestoval v helénistickém světě věděl, že tam také ženy měly právo zahájit rozvodový proces.

- Ti, kteří žijí ve smíšeném manželství – křesťan a nekřesťan (v. 12-16) mají mít svobodu nechat druhou stranu jít, pokud tato druhá strana nechce žít s věřícím. Pokud je soužití možné, pak se věřící strana má vždy o něj pokoušet. Skrze její víru je posvěcen manželský partner i děti. Jestliže ale nevěřící strana chce odejít z manželského svazku s křesťanem, pak není možné bránit. Věřící potom není vázán. Co to znamená nebýt vázán? V řečtině je výraz *ou dedoulotai*, doslova – nebýt zotročen (perfektum pasiva). Jsou někteří křesťané, kteří říkají, že je nutné nechat nevěřící stranu jít, nebránit v rozvodu, ale věřící strana, že pak nemá možnost nového sňatku. Z rozboru tohoto textu to tak ale nevyplývá. Silné slovo o tom, že věřící strana není potom zotročena (svázána) znamená možnost nového sňatku. Podobně je rozvázána ta, která se stane vdovou jak čteme v Ř 7,2 a 3.
- Jaké okolnosti vytvářejí normu pro opuštění? Máme je v pastorační praxi definovat v širším smyslu, nebo v užším? Když někdo prostě odejde, třeba na léta – je to důvod k rozvodu? Nebo, co když nevěřící strana odchází způsobem stálého fyzického zneužívání, znásilňování?, co opilost?, co když finančně nepodporuje? Co když odpírá manželská práva? Zdá se, že 1K 7 míří k širší interpretaci. Nevěřící strana musí chtít (*syneudokei*) žít s věřícím. Chtít žít v manželství. Apoštol užívá toto slovo 6x v NZ a vždy znamená souhlasit s někým, sympatizovat s někým. Chování jako např. stálé fyzické znásilňování odporuje manželské smlouvě, manželskému slibu, manželské harmonii. Takové chování je možné definovat jako opuštění manželské smlouvy. V takovém případě se zdá, že věřící strana může volat druhou stranu k odpovědnosti a naplnění manželského slibu. Když druhá strana nechce změnit destruktivní způsob života, potom vlastně nenaplnuje 13. verš a ukazuje, že nechce žít a přebývat s věřícím

v harmonii. Samozřejmě, že ani v těžkých případech by církev neměla povzbuzovat k rozvodu. Když všechny pokusy o smíření selžou, je zde možnost dočasného odloučení (rozstěhování). Cílem 1K 7 je ochrana a zachování manželství. Rozvod zůstává podle 15. v. až poslední možností řešení.

- Pavel nedává svobodu křesťanovi si vzít nekřesťana, protože křesťanská žena je *"svobodná vzít si koho chce, ale dotýčný musí náležet Pánu"* (v. 39). A podobně je to s křesťanským mužem (2K 6,14nn).

Jestliže nevěřící chce žít s věřícím, pak se věřící nesmí rozvést. Pro víru jednoho je posvěcena druhá strana i děti. John Murray říká, že jde o posvěcení privilegia, spojení a vztahu. Když nevěřící nechce žít v manželství s věřícím, pak ať jde. Věřící muž nebo žena, kteří zůstávají opuštěni, nejsou potom vázáni. Důvodem je, že Bůh nás povolal žít v pokoji. Původní svazek z doby před konverzí se ale neruší. Je zde důraz na posvěcení tohoto svazku vírou jednoho (i v takovém manželství jsou děti svaté v Pánu a mohou být přineseny k požehnání).

Závěr:

Pán Ježíš dává jeden důvod k možnému rozvodu a to je cizoložství. Prostřednictvím apoštola Pavla je připojena ještě jedna situace umožňující rozvod, která se objevila v situaci křesťanské církve. Křesťanskou misií někdy uvěří jen jeden z manželů. V určitých případech nevěřící partner nechce žít s křesťanem v manželství a odchází. Opuštění věřícího partnera nevěřícím vede k nedobrovolnému přijetí rozvodu. Výhradně po rozvodech z těchto dvou důvodů je podle Bible možný nový sňatek.

Pouze na základě manželské nevěry je možný rozvod a nový sňatek není cizoložstvím. Pouze, když nevěřící trvá na odchodu, věřící pak není vázán a může se znovu oženit - vdát, ale jen za věřícího.

Rozvod je vždy důsledkem lidského hříchu. Písmo ale ukazuje, že ne všechny rozvody jsou hříchem a že za určitých okolností

Pán Bůh rozvod umožňuje. **Božím plánem ale zůstává celoživotní, heterosexuální a monogamické manželství.**

Pastorační situace

- Pokud jde o lidi rozvedené z uvedených dvou důvodů, kdy jejich manželský partner zapadl do cizoložství nebo nevěřící partner s nimi nechce žít, mohou mít ve sboru nový sňatek (myslím svatební shromáždění s požehnáním – v tom se lišíme od katolické církve).
- Co ale strana, která zhřešila cizoložstvím a rozbila manželství? Je možné, aby takový člověk znovu vstoupil do manželství? Sbor má právo vidět ovoce pokání. V Ježíši Kristu je přece možné přijmout dokonalé odpuštění. Kazatel, staršovstvo a sbor musí ale vidět ovoce pokání. Potom může dojít k novému sňatku a třeba i s požehnáním v církvi.
- **Co ale dělat s těmi, kteří byli rozvedeni na jiném základě, než který je vymezen v Písmu?** Takový křesťan musí být veden k pokání a smíření. Pokud je druhá strana ještě neprovdána, je třeba aby se pokusil o obnovu tohoto rozvedeného manželství. Smíření znamená napravení osobních, finančních a jiných závazků, které byly porušeny. **V případě, že druhá strana se nechce smířit, znamená to, že se prakticky staví na pozici „nevěřícího“, který odešel a nechce se vrátit.** Potom ten, který jde cestou pokání a hledal smíření a nápravu, může znovu vstoupit do manželství s někým jiným. Jestliže ale někdo vstoupí do manželství s jiným a nehledá předtím odpuštění a smíření s bývalým manželským protějškem, pak vlastně koná cizoložství proti svému původnímu partnerovi (Mt 19,9 a Mk 10,11).
- Další citlivá záležitost je, zda někdo, kdo se po rozvodu znovu oženil, může zastávat např. pozici staršího ve sboru. V 1Tm 3,2 má být starší „jediné manželky muž“. Někteří to interpretují, že má být jen jednou ženatý. Zdá se, že toto slovo zapovídá ordinaci staršího či biskupa, který by byl polygamistou. Polygamie se vyskytovala mezi Židy také v 1. století po Kr. Kdyby apoštol chtěl, aby starším nebyl nikdo

rozvedený, pak by tam nejspíše výslovně napsal o rozvodu. Výraz „**muž jedné ženy**“ podtrhuje věrné a stabilní manželství starších a nikoli hříchy jejich minulosti.

- **V NZ rozvod není postaven jako neodpustitelný hřích.** Boží milost v Ježíši Kristu a posvěcující moc Ducha svatého jsou schopny očistit věřícího od minulých hříchů (1K 6,1). Apoštol Pavel sám byl rouhačem a pronásledovatelem církve a asistoval u zabití Štěpána (Sk 8,1). Přesto ho Bůh použil úžasným způsobem. Rozvod je vážný hřích, ale Boží milost je veliká.
- Vzpomínám na dva starší sboru, kteří byli rozvedení dříve, než uvěřili v Krista. Oba byli velmi pokornými lidmi. Věděli o svém selhání a mnoho se spoléhali na Boží milost. Často se s nimi spolupracovalo lépe než s těmi, kteří si byli jisti svým morálním kreditem a cítili se někdy příliš spravedliví.
- Je třeba více vyučovat o manželství a prohlubovat přípravu snoubenců.
- Je třeba sloužit ke smíření manželů, kteří procházejí krizí.
- Je třeba pastoračně sloužit rozvedeným a opuštěným. Tvrdost srdce není omezena pouze na svět, proto musíme sloužit těm, kteří jsou v manželských krizích a jsou opuštěni a zrazeni.
- Problematika homosexuálních partnerství - problematika legalizace tohoto vztahu – a jestli bude prosazeno registrované partnerství, jak se budeme dívat na promiskuitu mezi těmito registrovanými? Je to také cizoložství?
 - nutnost citlivého pastoračního přístupu k lidem s homosexuální orientací
 - hříchem není sexuální orientace; hříchem je homosexuální praxe

Pavel Černý, 2. 6. 2015